

Skidtävling, Parklopp i Esse

3) Lars Lillkåla

B-klass

17) Per Lillkåla

Knattestafett

1) IK Myran (Marika Åstrand)

(Öb 23.03 -78)

Skidtävling, Hassis

30 km motionärer

33) Fingal Sjelvgren

(Öb 29.03 -78)

Skidtävling, Vargåsloppet

Pojkar u 16 år

4) Tommy Hongell

Oldboys ö 45 år

7) Henrik Byggningsbacka

30 km

5) Mikael Brännkärr 17) Bengt Hongell 22) Atle Aspvik 33) Fingal Sjelvgren 48) Kurt-Erik Sandbacka 51) Peter Sandbacka

(Öb 29.03 -78)

Lempi Långsved fick medalj

En deja måste tycka om djur och inte skrämmas av arbete

Lempi Långsved börjar sin arbetsdag varje dag klockan 6.15, arbete i två och en halv timme för att sedan vara ledig hela dagen fram till kvällen, då hon arbetar två timmar igen. Hon är deja, en av de få i den här trakten som arbetar som anställd på en bondgård. Det är inte många jordbrukare som har anställd arbetskraft nu för tiden.

Lempi har sysslat med detta arbete i trettio år hos olika arbetsgivare. Nu har hon varit anställd i elva år hos Håkan Slotte.

- Man får inte vara rädd för arbete och så skall man vara mycket intresserad av djur om man skall bli bra i det här yrket, säger hon.

- Jag har alltid tyckt om kor och velat arbeta med dem, men då jag inte hade några egna djur, måste jag börja arbeta med andras för att kunna tillgodose intresset, berättar hon.

Ulla Slotte, Håkans fru intygar att Lempi är nitisk och intresserad av sitt arbete.

- Hon är faktiskt mera i fähuset än vad själva arbetet skulle fordra. Korna skiner så av god skötsel att man ser på långt håll att Lempi har skött dem som de hade varit hennes egna, berättar hon.

- Det hela började för elva år sedan, då både Håkan och jag var sjuka. Vi behövde någon som tog hand om våra djur för oss. Håkan var sjuk så länge att jag hade varit tvungen att sälja hela djurbesättningen om inte Lempi hade funnits till hands.

- Nu har vi nästan 40 djur i ladugården. Tjugotre av dem är mjölkkor. Utan Lempis hjälp hade vi inte så många, säger Ulla Slotte.

Under de trettio år Lempi Långsved har arbetat med kreatur har de tekniska framstegen varit oerhörda också inom denna bransch.

- Förr gjorde vi allt för hand. Korna mjölkades, mjölken bars ut i hinkar och all utgödsling skedde med handkraft. Nu finns det mjölkmaskiner med rörmjolkning och gårdstank. Många fähus har också gödselskrapor som sköter om utgödslingen, säger Lempi.

- Jag arbetade tidigare i södra Finland. Sedan jag hade gift mig i Nedervetil arbetade jag inte på tio år med kor. Då jag efter uppehållet började på nytt hos Slottes, hade det redan skett stora förbättringar, berättar hon.

- Det finns nog möjlighet att skaffa sig utbildning på det här området i skolor, men jag har lärt mig genom praktik. Jag började bara arbeta och så småningom har jag fått den behövliga yrkeskunskapen, säger hon.

Lempi Långsved är inte ensam i fähuset. Hon sköter korna och mjölkningen. Håkan Slotte sköter om utgödslingen och att det finns foder till hands.

- Det här arrangemanget gör det möjligt att sköta tjugotre mjölkande kor ensam. Det största antalet jag skött alldeles ensam var nitton. Då hade jag ansvaret för utgödsling och utfodring också. Det var nog möjligt att klara av det men i längden var det för mycket arbete för att man skulle orka, berättar Lempi om en av sina tidigare arbetsplatser i södra Finland.

Det har redan framkommit att det hör en del andra uppgifter till en dejas arbete än bara mjölkningen. Hon skall se till att korna får nytt strö under sig, fähuset skall städas varje morgon och med jämna mellanrum skall det städas grundligt. Korna skall få fodret utransonerat och kärlen skall diskas för varje gång.

- Lempi är inte bara en anställd arbetare. Hon är samtidigt en vän till familjen. Vi trivs med henne, säger Ulla Slotte.

- Hon är speciellt omtyckt av våra barn, säger hon.

- Då man arbetar i en familj, så är det helt annat än ett arbetsförhållande i en fabrik eller hos någon stor arbetsgivare, intygar Lempi.

- För oss innebär det här arrangemanget bl.a. den förmånen att vi ibland kan resa lite. Några långa resor kan vi inte företa oss men vi kan alltid vara lediga några dagar, säger Ulla Slotte.

- Under sådd-, skörde- och höbärgningstider behöver vi inte avbryta det bråda arbetet ute på fälten för att se till mjölkningen. Vi kan tryggt lita på att Lempi sköter om den sidan av gården. Vi kan helt koncentrera oss på det övriga arbetet utan störande avbrott under de brådaste tiderna, berättar Ulla Slotte.

-Då Lempi är på semester vet jag inte hur jag skall kunna vänta tills hon kommer tillbaka. Jag har inte så bra hand med korna som hon. Man ser tydligt att korna känner sin skötare. Då Lempi visar sig i fähuset hälsar de henne genast med ett råmande, berättar Ulla Slotte.

Det är inte bara Ulla Slotte som tycker att Lempi Långsved gör en stor och betydande insats i ladugården. Hon fick Finska Husdjursavelsföreningens förtjänsttecken på fredagen. Det överräcktes till henne under den mjölkproducentkurs, som ÖSL arrangerade i veckan på Seljes.

Sune Portin

(Öb 01.04 -78)

Skidtävling, Snårestafetten

1) Nedervetil

Ettapp 3

4) Fingal Sjelvgren

Ettapp 4

2) Clas-Göran Brännkärr

Ettapp 7

6) Henrik Byggningsbacka

Ettapp 8

2) Dan Aurén

Ettapp 9

1) Per Lillkåla

Ettapp 10

4) Mikael Brännkärr 8) Bengt Hongell

(Öb 04.04 -78)

Skidtävling, Läslagsstafett

3) Pelo-Skriko 4) Slotte-Sandbacka

Etapp 1

4) Henrik Byggningsbacka 6) Peter Nyman

Etapp 2

2) Fingal Sjelvgren 5) Olavi Autio

Etapp 3

4) Ann-Christin Hongell 5) Micaela Aurén

Etapp 4

2) Tommy Hongell 3) Marika Åstrand

Etapp 5

1) Mikael Brännkärr 2) Dan Aurén

Etapp 6

3) Helvi Sjelvgren 5) Gun-Britt Brännkärr

Etapp 7

2) Marina Åstrand 6) Lars-Johan Storbacka

Etapp 8

2) Bengt Hongell 4) Leif Lerbacka

Etapp 9

2) Krister Sjelvgern 5) Eirik Raikula

Etapp 10

1) Per Lillkåla 2) Clas-Göran Brännkärr 6) Håkan Nyman

(Öb 05.04 -78)

Kontrollverksamheten i Österbotten

Besättningar 20 - 30 kor

3) Ossian Wassborr 21,2 - 5739 - 284 - 4,9 -6567

(Öb 07.05 -78)

Fröidrott, DM i terräng

A-pojkar

6) Kurt-Erik Hansell

(Öb 09.05 -78)

Kontrollverksamheten i Karlebynejden

Besättningar över 20 kor

1) Ossian Wassborr 21,2 - 5739 - 284 - 4,9 -6567

10) Carl-Johan Sandbacka 29,1 - 5404 - 239 - 4,4 - 5843

Enskilda kor

7) Nelly Ossian Wassborr 7344 - 128 - 373 - 51,1 8533

(Öb 17.05 -78)

Fröidrott, Terräng-DM

Flickor ö 12 år

3) Marika Åstrand

(Öb 24.05 -78)

Skytte, Reservofficerernas skyttetävling

Miniatryrgevär

Veteraner

1) Evald Nyman

Miniatyrpistol

Veteraner

1) Evald Nyman

Fältskjutning

Veteraner

3) Evald Nyman

(Öb 11.06 -78)

Fröidrott, Knattecup IKK-IKM-GIF

Flickor u 10 år

60 m

6) Anne-Maj Lerbacka

Längd

5) Anne-Maj Lerbacka 8) Tea Wassborr

3 x 800 m

3) IK Myran (Micaela Aurén)

Flickor u 12 år

100 m

4) Marika Åstrand 9) Christel Backlund

Diskus

2) Marika Åstrand

3 x 800 m

2) IK Myran (Marika Åstrand)

Pojkar u 12 år

100 m

9) Mathias Slotte

Flickor u 14 år

100 m

5) Marina Åstrand

Kula

1) Marina Åstrand

3 x 800 m

1) IK Myran (Marina Åstrand)

B-flickor

100 m

6) Saana Forsell

Spjut

5) Saana Forsell

Pojkar u 16 år

Spjut

4) Sixten Store 6) Krister Backklund

(Öb 01.07 -78)

Slottesläkten samlades till minnesrikt släktmöte

I strålande högsommarväder samlade Slotte-släkten till släktmöte senaste söndag i Nedervetil. Samlingen inleddes med gudstjänst i kyrkan, men redan långt innan gudstjänsten

vidtog samlades långväga gäster till sin anhörigas gravar på kyrkogården. Med blommor ville man denna dag ihågkomma de bortgångna. Vandrigen på kyrkogården tillsammans med de många släktingar som samlats skänkte en varm stämning denna sköna högsommarsöndag.

När sedan kyrkklockorna ringde och kallades till gudstjänst fylldes kyrkan. Med lovpsalmen "Dig vare lov och pris, o, Jesu Krist" inleddes högmässan. Det var med många tankar huvuden böjdes till andakt denna dag. Vilhelm Slotte som är präst i Sverige och Eigil Granvik tjänstgjorde som liturger, medan Vilhelm Slotte predikade. Han berörde reformationens betydelse i varje människas hjärta. Att städa hjärtat så att Jesus får rum där. Håll fast vid tron och bekännelsen så kan Jesus ge oss evigt liv, var hans maning. Linda Lawast-Slotte sjöng "Säg minnes du psalmen vi sjöngo" som gick rakt in i hjärtat. Hon ackompanjerades på orgel av t.f. kantor Börje Brunell. Efter gudstjänsten var det uppvaktning vid olika märkesmäns gravar inom slakten. Först samlade man vid Johan Eriksson Hauki-Slottes grav som räknades som stamfader för slakten. Så vid Fritiof Slotte och Alexander Slottes gravar.

Så styrdes färden till Gillestugan där kyrkkaffet väntade, där festen också skulle hållas och maten serveras. När den långa raden av bilar rullade fram till parkeringsplatsen stod Ruben Cainberg med sina hornmusikanter på plats och spelade den ena välkomstmarschen efter den andra. Det var stämning av forna tiders storbröllop som de äldre upplevde. Det var stämning nu också på annat sätt än på kyrkogården.

Det var sol över backen och festfanan vajade mot sommarskyn och arrangörerna stod vid trappan och nickade och hälsade alla hjärtligt välkomna till festen. Svepande dofter av kaffe och högsommar fyllde gårdsplanen ty här skall det vara släktmöte med kaffe, mat och dryck dagen lång. Och musiken spelade och in kom alla. Tjocka och runda, smala och unga med samma sol i håg och sinne.

Tre gånger behövde inte bjuda kaffe, ty nu hade redan tungans band lossnat av allt det gemensamma man kände vid ankomsten till festplatsen. Och kaffe dracks och varma handslag Växlades och solen lyste värmande och förenande.

En dag som denna är länge sedan man upplevt, var det allmänna omdömet redan vid kaffet. Och sämre blev det inte under dagens lopp.

När sedan festprogrammet inleddes i Gillestugan vackert dekorerade festsal kunde inte alla de 400 deltagarna beredas sittplats även om sämjan var god. Men ungdomarna hade krafter och kunde höra programmet stående eller utomhus via högtalare.

Med Jakob Tegengrens vackra psalm "Skön är den jord du Herre gav" inleddes programmet. Släktföreningens ordförande Carl-Johan Sandbacka hälsade välkommen, Christina Lindström läste med inlevelse dikter av Runeberg, Viola Renvall och Alexander Slotte. Linda Lawast-Slotte sjöng solo "Och glädjen den dansar", "Vi gingo så tysta en solskensväg" och "Men mullen är mig trogen" till pianoackompanjemang av Sven-Erik Hansén. Festtalet hölls av professor Lars Huldén. Han hade ett mycket 8intressant föredrag om Nedervteil-dialekten.

Mellan de olika programnumren sjöngs allsånger med liv och lust. "Sol över backen" ljöd äkta som sig bör även om plats inte kunde beredas alla fastän man makade gumpen längre opp och satt kropp vid kropp.

Men också många andra Slotte-sånger sjöngs.

Efter matpausen fortsatte programmet med förhandlingar. Därefter följde en allsång och ett tal av Fredrik Tast till de bortgångnas minne och framhäll särskilt Fritiof Slottes gärning, han som varit grundande släktföreningsmedlem, tagit initiativ till minnesstenen vid Slotte och medverkande vid utgivandet av släktboken. De avlidnas minne hedrades med en tyst minut.

Förhandlingarna inleddes av Carl-Johan Sandbacka som också valdes att leda dem. Tillsekreterare valdes Stig Brandt. Som styrelsens ordförande återvaldes Carl-Johan Sandbacka och i styrelsen nyvaldes Ralf Slotte i stället för Runar Slotte som ville avgå. De övriga omvaldes: Fritiof Gustafsson, Stig Brandt, dessa liksom Ralf Slotte representerar Sandbacka-grenen. Från Slotte-grenen Johan Slotte, Anna-Lisa Hansén och Bo

Aurén med Stina Rosengård, Hans-Erik Slotte och Helge Slotte från Tolvmans-grenen som suppleanter.

Släktboken skall förnyas och för det uppdrag valdes Jan-Erik Nygren som tillsammans med styrelsen uppgör närmare detaljer.

Vid ordet fritt höll Fredrik Tast en kort lektion i släktkännedom. Ulf-Erik Slotte framförde hälsningar från Turkiet där han sjunger med i en nordisk kvartett som också sjunger Slotte-sånger. Hälsningar från Unni Dahle i Norge framfördes. Max Slotte läste en dikt som han skrivit släktmötet till ära. Lars Sandbacka framförde gästernas tack för den på allt sätt trivsamma dagen som avslutades som sig bör med "Slumrande toner". F. T.

(Öb 11.07 -78)

Friddrott, Dm för juniorer

A-pojkar

800 m

4) Kurt-Erik Hansell

B-flickor

Diskus

1) Marina Åstrand

Kula

1) Marina Åstrand

B-pojkar

Spjut

12) Sixten Store

(Öb 11.07 78)

Friddrott, DM

Kula

3) Marina Åstrand

23.07 -78)

Fridrott, DM

Diskus

3) Marina Åstrand

(Öb 25.07 -78)

Friddrott, kommunmästerskap

Pojkar u 12 år

100 m

8) Mathias Slotte

Flickor u 10 år

60 m

5) Anne-Maj Lerbacka 6) Micaela Aurén 8) Tea Wassborr

Längd

3) Anne-Maj Lerbacka 6) Tea Wassborr 7) Micaela Aurén

Flickor u 12 år

100 m

3) Marika Åstrand

Längd

3) Marika Åstrand

800 m

3) Marika Åstrand

Å-pojkar

100 m

2) Kurt-Erik Hansell

(Öb 30.07 -78)

Leif Slotte är en av dem som känner till Kostamus

Kostamus i Sovjet - det väldiga samarbets- och byggnadsprojektet mellan Finland och Sovjet rör oss på nära håll och på många sätt trots att orten Kostamus ligger 45 km österut från gränsen ungefär på samma breddgrad som vår Brahestad ligger vid kusten.

Hur är det att komma till Kostamus och hur ser det ut där?

Produktionschefen vid byggnadsbyrån Olli Janssons elementfabrik i Karleby. Leif Slotte har varit i Kostamus ett par gånger i sommar på arbetets vägnar. På insidan berättar han långt mera om orten och arbetsplatsen än att där talas finska och att 2.600 finnar jobbar där för tillfället. Han berättar någonting mera än att slutsumman för projektet kommer att stiga 2.700 milj. mark och att Kostamus i slutet av år 1982 förvandlas från ödemark till en modern stad med 9.000 invånare.

De väldiga industrianläggningarna som tar form där är väl ändå det man först kommer att tänka på när man hör Kostamus nämnas.

Leif Slotte jobbar för Jansson i Sovjet

Kostamus räddningsplankan för många som är utan arbete

Vemodigt, är ordet som produktionschefen vid byggnadsbyrån Olli Janssons elementfabrik i Storby, Leif Slotte (27) stannar vid för att förklara hur det känns att bli kommenderad till Kostamus i Sovjet.

- Vemodet ligger däri, att hade vi arbete i Finland och på närmare håll så skulle vi jobba här och närmare våra hem, säger Slotte, som å andra sidan ser Kostamus som en räddningsplankan från arbetslöshet för många. För sin firmas del antar att man nog varit dubbelt färre man i jobb i dag om inte detta med sysselsättningen som underleverantör till Finn-Stroi och Kostamusprojektet skulle ha varit med i bilden.

På byggnadsfirman är det inte alls ovanligt att arbetarna blir kommenderade på monteringsuppdrag från Seinäjoki i norr till Vasa i söder. Men att kommenderingsorten ligger över 400 km österut från Karleby och dessutom i Sovjet gör kommenderingen till Kostamus till ett avvikande inslag i rutinerna.

Ödemark

399 kilometer skiljer Karleby från gränskontrollen i Vartius på finska sidan om gränsen. På sovjetisk mark återstår 43 km landsväg innan man är i Kostamus. Slotte hör till dem som varit två gånger i Kostamus med 4-5 timmars uppehåll på orten.

- Båda gångerna jag varit Kostamus, första gången den 6 juni och andra gången för en vecka sedan, var det samma väderlek där som här, säger Slotte och tillägger att det naturligtvis bara kan vara ett sammanträffande som inte håller streck vad klimatet beträffar. Vägen från gränsen i Sovjet går genom ett backigt landskap.

- Inga höga berg syns men några små sjöar ligger utmed vägen, berättar Slotte om naturen. Skogen på båda sidor är blandskog med övervägande barrträd. Den är helt orörd. Träden har fått ruttna i stående läge och Slotte antar att det knappast varit andra människor än björnjägare i tiden som rört sig där. Långt borta vid horisonten skymtar något som man kan antaga vara en by. Det har Slotte fått sig berättat av monteringsledaren Matti Honkaharju som befinner sig i Kostamus med "monteringsgänget" från byggnadsfirman. De andra fyra är arbetarna Korpijärvi, Puronaho. Liedes och Sirén.

Design Finland

Monteringen av centralförvaltningsbyggnad i tre våningar har sysselsatt montörerna. Bland annat brandkåren skall inhysas i byggnaden vars bottenyta är 900 kvadratmeter. De sammanlagda våningsytorna stiger till 2.700 kvadratmeter och byggnadskubikmetern är 11.000. Stommen är i sin helhet gjord i betongelement. Byggnadstekniken följer finska byggnadsnormer.

- Byggnaden överlämnas inkommande vecka till Finn-Stroi som i sin tur överlämnar den till Sovjet i takt med avtalet, omtalar Slotte. Han är av dem som kommer att vara med vid överlämningsstillfället. Byggnaden ligger på sydslutningen av en backe i Kostamus och utsikten är den typiska eller skog och orörd natur.

En arbetsplats

Kostamus är som arbetsplats ett ställe där arbetarna utför sina jobb och förtjänar sin lön på samma grunder som hemma i Finland.

- Men vägen är lång och hem kan de inte komma mera än en gång i veckan, omtalar Slotte. Folket i Kostamus arbetar således in nästan hela fredagen för att få en längre weekend hemma. De börjar arbeta klockan sex på morgonen och starta hemåt runt klockan 13. Och hur de än gör blir det rusch vid gränskontrollen då 2.600 arbetare skall igenom. Den är tudelad och den ena delen stannar alltid vid gränskontrollen medan andra sidan tas med på Sovjetsidan.

Meddelanden

Slotte for senaste vecka med sin egen bil till Vartius, men måste lämna den på finska sidan. Sedan promenerade han de femtio metrarna mellan gränsbommarna. HYOnkaharju kom med sin bil som hör till en annan byggnadsfirma vid Kostamus. Han fick komma i bilen genom gränskontrollen och först efter detta kunde Slotte i den blåa bilen på Sovjetsidan. Vanligtvis använder man sig av finländska bussar som trafikerar mellan kontrollen och Kostamus.

På frågan om Slotte kunde röra sig som han ville, exempelvis stiga ur bilen på vägen, svarade han att det knappast gått för sig.

- Jag skulle inte ha någon uppgift vid vägkanten och således skulle det inte gå för mig, förklarar Slotte. Vägen är bevakad och alla dessa medelanden som grundar sig på ordningsregler för Kostamus måste följas till punkt och pricka.

Finländarna har dock ett speciellt område där de kan röra sig. Här ligger bl.a. Kostamus-sjön där man kan fiska. Men om någon från monteringsgänget skulle ha provat fiskelyckan i sjön, det visste inte Slotte. Åtminstone hade man inte diskuterat något fiskefänge i Kostamus. Däremot var det uppenbart att arbetarna har väldigt skyndsamt hem till Finland när arbetsveckan är slut.

Arbete och fritid

- Visst finns där allaktivitetshallar, och fotbollsplaner ser man till och med från vägen, men att montörerna skulle ha använt sig av dem hade Slotte inte hört talas om.

- De arbetar och då de blir lediga åker de hem, säger Slotte. Restauranger och matställen finns i tillfälliga byggnader och matserveringen är finsk. Om man föröker "piffa" upp maten med någon extra Sovjeträtt visste Slotte inte om, men så har ju hans besök varit mycket korta. Arbetarna äter skilt för sig. Språket är finska.

- Jag kan inte ett ord ryska, berättar Slotte. Då han kommer till gränskontrollen hälsar han med "päivää" och kontrollören hälsar tillbaka på ryska. Allt går på finska som sagt, och till och med vägskyltarna bär finsk text så här under förverkligandet av Kostamus-projektet.

Finn-Strois representanter träder in då ryskan behövs. Och den behövs allt emellanåt. Kontrollen av arbetena är noggrann och nu och då behöver man ryskan för att förklara t.ex. hur en mindre spricka i elementet eventuellt uppkommit.

Arbetet går i samma anda som vid en finsk arbetsplats. Men här tolereras inga dröjsmål i leveranser och de olika arbetsskedena skall hålla tidtabellen. Också delare och balkar som

görs i fabriken i Karleby kontrolleras och senast på onsdagen hade elementfabriken sovjetbesök.

Ordningen på arbetsplatsen i Sovjet håller Finn-Strois egna polispatruller reda på. - De är ungefär som ordningsmän, säger Slotte om mannarna i patrullbilarna. Ordningsreglerna säger bland annat att man bör uppträda städat, och något som att gå berusad tolereras inte. Festar karlarna någon gång så blir de nog i allra största stillhet.

- Nog hade jag i tankarna att nu lämnar jag Finland och kommer till Sovjet, uppger Slotte om vad han erfor vid gränsövergången. Det var så tyst och och just inga andra människor fanns vid Vartius då Slotte passerade. Han jämför med det myller av folk han mött i tullen då han besökte Paris, för att ge en bild av skillnaden mellan att komma med en passersdel till en arbetsplats eller med pass och visum genom en tull.

.- Arbetarna väntar nog på att det skall bli bättre här på hemmamarknaden, säger Slotte om arbetsmarknadssituationen.

Ock skulle arbetet ligga på så nära håll som i Karleby så skulle många fler arbetare än fyra eller fem ha jobb. Nu far montörerna härifrån till Kostamus medan andra byggnadsarbetare och byggmästare kommer från Uleåborg till Karleby. SONJA VIIITANEN

(Öb 06.08 -78)

Hemma för första gången....

Vistelsen i Amerika blev hela femtio år

Året var 1928. Det var mitt i den djupaste ekonomiska depressionen när Carl Gustavson som adertonårig yngling begav sig till det förlovade landet, Amerika.

Nu är Carl på besök i Nedervetil. Efter femtio år tycks så mycket vara förändrat och i Nystugo i Pelo, platserna där Carl växte upp, är inte sig lika. På barndomens tummelplatser har skog växt upp och nya vägar har kommit till och bara några av skolkamraterna finns kvar.

Det är femtio år sedan Carl for från Nedervetil. Ångbåten avgick från Åbo och seglade via Göteborg till Halifax i Kanada. Det första jobbet han fick var på en möbelfabrik men snart nog blev inarbetet tryckande och han tog anställning som skogshuggare. Han arbetade i skogarna som låg omkring sextio kilometer utanför Seattle. Men arbetet var hårt och han återgick till möbelfabriken. På 1940-talet gjorde hustruns far Carl intresserad för fiske.

Detta kom att bli en öppning till det blivande yrket. Carl började fiska tonfisk utanför Mexico och lite senare sardiner i Californien. Han trivdes med det fria arbetet och avancerade i det.

Nu fiskar Carl lax i Seattle och Alaska. Det har han gjort i 32 år. I Seattle jobbar han ensam med laxbåten men i Alska behövs det två man för arbetet.

2000 laxar i dygnet

Laxsäsongen i Alaska inleds en 28 juni och Carl berättar att i år under den första fiskenatten fick de upp 2000 laxar.

- Två tusen laxar är i det mesta laget och i vanliga fall rör sig fångsten om 18 fiskar per dag. Carl fiskar tre dagar i veckan och vilar resten av veckan. När säsongen är över den 17 juli reser han med flyg till Seattle.

- Laxen i Alaska är stor. Den kan väga upp till 60 kilo och de minsta går på 8 kilo. Vi fiskar natt och dag i tre dagars tid och resten av veckan går åt till att sova.

I Seattle börjar laxfisket i september och fortsätter ännu till december och en måttlig fångst ligger kring 200 fiskar.

Alltid haft arbete

- Jag kom till Amerika mitt i depressionen då allt var dyrt och det fanns knappt med varor. Man kunde vara lycklig om man fick två dollar per dag. Då kostade brödet 10 cent och för att pund smör fick man betala 15 cent. Men jag har alltid haft arbete.

- När jag kom till Seattle kunde jag varken läsa eller skriva engelska. Jag måste genast ta i tu med att lära mig språket, och i ett och ett halvt år satt jag på skolbänken.

- Det är första gången på femtio år som jag talar svenska, påpekar Carl. Det kändes ganska trögt i början men efter en veckas vistelse här friskas minnet upp och småningom börjar språket flyta.

Carl bor under sin vistelse i Nedervetil hos sin syster Jenny Plogman. Tillsammans med de fyra andra syskonen och föräldrarna kom de till Nedervetil 1911. Då var Carl nio månader gammal. I Nedervetil startade familjen ett jordbruk och när Carl reste 1928 kändes det bittert, berättar systemen.

- Under den här veckan har jag rört mig omkring i Nedervetil och träffat gamla skolkamrater, säger Carl. Viking Hansén, Evald Nyman och Fredrik Forsell har jag sett och upplevt gamla minnen med dem.

Tillsammans med Carl och hans hustru Pearl är också deras dotterdotter Lisa Ottosen. Familjen kommer att resa tillbaka till Seattle igen den 14 september och på återresan skall de besöka Pearls släkt som är bosatt i Norge.

JARL SUNDQVIST

(Bildtext: Nedervetil har förvandlats under de femtio år jag har varit borta, säger Carl Gustavson som besöker sin syster Jenny Plogman, längst till vänster, i sällskap med sin hustru Pearl och dotterdotter Lisa Ottosen..)

(Öb 12.08 -78)

Friidrott, Knattefinal

Flickor u 12 år

Diskus

6) Marika Åstrand

Flickor u 14 år

Kula

1) Marina Åstrand

(Öb 20.08 -78)

Friidrott, DM

Flickor u 12 år

Diskus

1) Marika Åstrand

Höjd

4) Marika Åstrand

Spjut

3) Marika Åstrand

(Öb 22.08 -78)

Nytt företag för båghallar etablerar sig i Nedervetil

Nedervetil skall få sin första kommunalt byggda industrihall

Hallen skall ställas till det nya företaget Scan Welds förfogande. Genom att betala hyra och inlösen skall företaget sedan så småningom bli ägare till hallen.

Kronoby kommun har byggt hallar åt företag tidigare också. Nautors hall i Kronoby och Terinits i Terjärv har kommit till på samma sätt.

Oy Scan Weld Ab är ett nytt företag som verkar i metallbranschen.

- Vår huvudartikel är båghallar, säger Sten Mattsson, företagets chef.

- Vi tillverkar de bärande konstruktionerna, berättar han.

Företaget bildades i somras och har tillsvidare verkat i otillfredsställande utrymmen i Karleby. Man har inte lyckats komma över tillräckligt ändamålsenliga utrymmen i staden.

- Kronoby kommun har varit mycket positivt inställd. En stad ger inte åt företaget på det här sättet, säger Sten Mattsson.

Kronoby kommun har finansieringen av bygget i stort sett klar. Nästa fullmäktigemöte kommer fullmäktige att ta ställning till förslaget om upptagande av lån på 600.000 mark från olika kreditinrättningar. Dessutom har kommunen möjligheter att få lån av utvecklingsområdesfonden på 200 .000 mark. De nya bestämmelserna som har utfärdats för fonden gör det möjligt för kommuner att komma i åtnjutande av krediter därifrån.

Inga ritningar har ännu gjorts upp för hallen. Följaktligen finns det heller något exakt kostnadsförslag. Det avtal som fullmäktige har tagit ställning till talar om en hall som har som yta på 800 kvadratmeter och en volym på 3.300 kubikmeter. Enligt det prisläge som nu råder skulle kostnaderna uppgå till 600.000 - 800.000 mark.

Hallens läge är däremot klart, invid Bast byaväg nära riksväg tretton finns en barackby som har disponerats av Väg och Vatten. Detta område blir nu ledigt. Det är 7000 kvadratmeter stort. Kommunstyrelsen föreslår för fullmäktige att detta område skulle användas. Dessutom vill man köpa 3000 kvadratmeter till från ett angränsande område. På detta sätt skulle man få ett område på en hektar, som kunde användas för eventuella industrietableringar i framtiden också.

- Den här etableringen ger näringslivet en aning mångsidigare, tidigare har arbetskraften varit kvinnodominerad i Nedervetil. Det är bra att få tyngre industri för män dit, säger Gösta Svenfelt.

- Vi kommer att behöva svetsare av minst tredje klass, säger Sten Mattsson.

- Våra arbetare måste fylla de fordringarna då det är bärande konstruktioner vi gör. Vi tillverkar stativen till tälten. Den övriga materialen kommer från annat håll. Vi kan inte leverera fullständiga hallar endast stativen, säger han.

- Våra kundkontakter är klara i viss mån. Vi säljer till hela Finland och till Sverige och Norge. Det är stor efterfrågan inom den här branschen. Det gäller bara att söka reda på köparna. Det finns överhuvudtaget arbete för lätt metallindustri, men köparnas marknad råder, säger Sten Mattsson.

Finlands metallindustri är konkurrenskraftig på den nordiska marknaden. . Vår kvalitet är lika hög som i de övriga länderna och lönerna är lägre, säger han.

- Ur materialanskaffningssynpunkt skulle en läge i en stad vara lämpligare. Kronoby kommun har dock kommit oss långt till mötes. Det är en bra plan vi blivit erbjudna, säger han.

Sysselsättningsläget är annars bra i Kronoby. Det är ett av de bästa i regionen mellan Karleby och Nykarleby.

- Enligt den officiella statistiken har vi en arbetslöshet på 1,5 procent. Det är egentligen för bra då skall ha statsstöd för sysselsättningen, säger Gösta Svenfelt.

För tillfället har Scan Weld sju anställda, men man räknar med att kunna öka arbetsstyrkan till 15 eller 20 personer sedan man fått de nya utrymmena i Kronoby.

Den hall som kommunen nu ställer i utsikt så fort fullmäktige har fattat de nödvändiga besluten, räknas bli klart tidigast under vintern eller våren 1979. För att företaget skall kunna flytta tidigare till Kronoby kommer man att ställa en båghall som tillfällig lösning företaget till förfogande redan i höst.

Sune Portin

(Öb 25.08 -78)

Friddrott, SFI-mästerskap

B-flickor

Diskus

1) Marina Åstrand

Kula

2) Marina Åstrand

(Öb 29.08 -78)

Friidrott, Yrkeskårernas tävling

Herrar

100 m

2) Dennis Forsell 3) Sune Högnäs 6) Mats Aurén 8) Eirik Raikula 11) Fingal Sjelvgren 14) Olle Wassborr

Höjdhopp

3) Ossian Wassborr 6) Sune Högnäs 7) Eirik Raikula 11) Dennis Forsell

600 m

1) Dan Aurén 8) Clas-Göran Brännkärr 10) Karl-Erik Nyberg 12) Fingal Sjelvgren

Kula

5) Glen Ahlskog 9) Tarmo Raikula 12) Conny Bäckström

Tresteg

1) Karl-Erik Nyberg 7) Allan Brännström 11) Håkan Nyman

Damer

100 m

2) Saana Forsell 6) Gun-Britt Raak 8) Helvi Sjelvgren 13) Gun-Britt Brännkärr

Längd

1) Saana Forsell 4) Helvi Sjelvgren 10) Gun-Britt Raak 13) Gun-Britt Brännkärr

Stövelkastning

4) Lissen Aurén 5) Inger Myllymäki 8) Inger Åstrand 10) Christine Forsström

(Öb 30.08 -78)

Friidrott, skoltävling

Pojkar Klass 1

100 m

3) Mats Åstrand 8) Stefan Hansen 8) Mikael Raikula 16) Nels Hansell

Längdhopp

5) Mikael Raikula 6) Mats Åstrand 12) Stefan Hansen 14) Nels Hansell

Pojkar Klass 2

100 m

1) Jan Sandbacka

Längdhopp

2) Jan Sandbacka

Pojkar Klass 3-4

100 m

2) Mathias Slotte 7) Mårten Lerbacka 8) Håkan Aspvik

Längdhopp

3) Mathias Slotte 7) Stefan Nyman 13) Patrik Sjelvgren 14) Håkan Aspvik

Kula

5) Mårten Lerbacka 7) Patrik Sjelvgren

Höjdhopp

5) Mårten Lerbacka 6) Håkan Aspvik 7) Patrik Sjelvgren

300 m

2) Mathias Slotte 3) Stefan Nyman

Pojkar Klass 6-6

100 m

3) Kristian Autio 7) Johan Nyman o. Tommy Hongell

Längdhopp

4) Timo Taivassalo 9) Kristian Autio 13) Johan Nyman 16) Mats Söderström 17) John -Erik Store

Kula

5) Tommy Hongell 8) Mats Söderström 11) John-Erik Store 12) Krister Sjölund

Höjdhopp

2) Timo Taivassalo 9) Krister Sjölund 10) Tommy Hongell

Flickor Klass 1

100 m

6) Ulrika Slotte 7) Carina Brännström 8) Pamela Taivassalo 9) Nina Myllymäki

Längdhopp

3) Carina Brännström 4) Pamela Taivassalo 5) Nina Myllymäki

Flickor Klass 2

100 m

2) Thea Wassborr 3) Ann-Christin Hongell 10) Carola Wiik 14) Monika Johnsson

Längdbopp

1) Thea Wassborr 4) Ann-Sofi Hongell 8) Monika Johnsson

Flickor Klass 3-4

100 m

2) Anne-Maj Lerbacka 3) Peggy Slotte 4) Micaela Aurén 5) Britt-Marie Slotte 15) Annika Slotte 18) Helena Skog

Kula

7) Peggy Slotte 10) Britt-Marie Slotte

Längdhopp

1) Anne-Maj Lerbacka 21) Helena Skog

Höjdhopp

3) Anne-Maj Lerbacka

Flickor klass 5-6

100 m

1) Marika Åstrand 2) Christel Backlund 7) Pia Slotte 8) Monika Aspvik

Längdhopp

1) Marika Åstrand 4) Christel Backlund 9) Ann-Christine Johnsson 11) Ann-Sofie Björk 13) Annina Slotte 15) Lis-Marie Pelander 16) Nina Johnsson 20) Monica Aspvik 21) Pia Slotte 22) Maria Hansell

Kula

5) Ann-Sofi Björk 11) Ann-Kristin Johnsson 12) Maria Hansell 13) Pia Slotte 18) Annina Slotte 20) Monica Aspvik 23) Nina Johnsson 24) Lis-Mari Pelander

Höjd

1) Marika Åstrand 3) Christel Backlund

(Öb 09.09 -78)

Finlands bästa kulstötartös finns i Nedervetil

Finlands bästa kulstötarflicka under fjorton heter Marina Åstrand och kommer från Myran i Nedervetil.

Vid årets åldersklassfinal i Tammerfors - det innebär inofficiella mästerskap för knattar - vann Marina kultävlingen med inte mindre än 84 centimeters marginal. Tala om kulstötarlöfte..

Marina tävlade också i diskus och här kom hon sexa med ett kast på 30.96.

(Öb 12.09 -78)

Man måste leva som man lär

"Energihus" i Nedervetil värms med ved, sol och el.

Man måste leva som man lär, säger Peter Sandbacka, biologiläraren och miljövaruförespråkaren, där han står mitt uppe i sitt egnahemsbygge i Storkärr, Nedervetil.

Peters bygge tillhör inte den allmogliga sorten. Huset får visserligen aravamått - fast det inte byggs med aravapengar - men det särpräglas av sin byggares lösningsidéer vilka baserar sig på energihushållnings- och miljösynpunkter.

Inte en droppe olja kommer att användas för uppvärmning av Peter Sandbacka bostadshus. En kombination av solvärme, lagring av nattsströmsvärme i gråsten och vedeldning producerar den varmluft som längs hundra meter rörledningar cirkulerar i husets alla delar.

Det här är en kombination som inte blir dyrare än vanlig oljeeldning. Vilka de slutliga driftsutgifterna kan jag förstås inte yttra mig om innan huset är klart och i bruk. Mycket beror på hur mycket jag kommer att elda med ved. Tror att vedeldningen kommer att svara för 30 - 40 procent. Kostnadsförslaget p Peter Sandbacka hus går p ca 180.000 mar men då kan jag göra en stor del av jobbet själv och har virket gratis -. Bygget äger rum ett par stenkast från föräldrahemmet i Nedervetil - kommer han ner till en slutlig kostnad på kanske vidpass 110.000 mark.. Med andra ord mycket billigt. Bygget påbörjades i våras och huset väntas stå inflyttningsklar för Peter, frun och de två barnen någon gång nästa vår. Huset är av den moderna branta högtaksmodellen.

Några radiatorer (värmelement) kommer inte att finnas i huset. Hela uppvärmningen sker med varmluft som tack vare fysikens lagar söker sig uppåt och alltså av eget tryck cirkulerar i de hundra metrarna metalledningar i golv, väggar och mellantak.

Värmesystemet är relativt invecklat rent tekniskt sett men några åskådliggörande ord torde vara nog för att åtminstone principen ska vara klar.

Centrum för hela värmesystemet utgörs på sett och vis av den öppna spisen med insats. Friskluften utifrån kommer till spisen genom ett metallrör. En del av luften kommer in i den öppna spisen för att tillföra brasan syre. Sista delen av luften kommer dock längs förgreningar för att passera bakom spisen och sålunda värmas upp, samt av eget tryck fortsätta färden i husets rörsystem.

Med andra ord kan man lagra med att elda spisen få varmluften att spridas till samtliga delar av huset. I vanliga spisar är det ju bara strålningsvärmen som kommer rakt från brasan ut i rummet som man tillgodogör sig i princip. Här kommer förutom strålningsvärmen även luften utifrån att värmas upp och vandra vidare i husets kretslopp.

Lagrar nattström

Och vidare: hela den mellanvägg där spisen murats består av gråsten. Inuti denna gråstensvägg löper friskluftsroren förbi den uppvärmande spisen. Inmurade i gråstensmuren finns de elektriska värmeanläggningarna med termostat.

På det sättet kommer Peter att lagra nattström i gråstensmuren som binder värme betydligt effektivare än många andra material. När man eldar i spisen eller när temperaturen annars är tillräckligt hög så slår termostaten av elektriciteten till värmesystemet.

Förutom i gråstensmuren sker lagringen av nattströmmen också på cirka trettio kvadratmeter av golvytan (totalt finns ca 130 kvm). Centrum för husets värmerörsystem är värmeväxlaren som tar värme från skämd luft i WC, kök, bastu och tvättrum innan denna skämda luft åker ut. I denna värmeväxlare värms luften av elektricitet plus värmen från golv och tak.

Solvärme

Men inte nog med dessa system. Det kraftigt sluttande taket som med sin bredsida vetter mot söder är försett med solskivor som släpper igenom solvärmen som i sin tur lagras upp av svarta radiatorer under dessa solskivor. Härifrån kommer huset att skaffa varmt bruksvatten om somrarna medan detta på vintern sker medelst dagström. Genom det genomskinliga taket kommer huset också att få friskluft.

- Jag räknar med att inte behöva värma huset under perioden från april till september, säger Peter.

Några vädringsfönster finns inte i huset utan vädringen sker genom värmesystemet.

- Vanligtvis går 20 procent ut i vädringsförluster om man har fönster för detta ändamål, påpekar Peter.

Peter Sandbacka har planerat en omsorgsfull isolering av sitt hus. Väggarna har en tjocklek på 18 cm, snedtaken 25 cm medan övre mellantaket får en isolering på 30 cm bergull och 20 cm spån. Därtill kommer insulit i taket för att man skall få breda ytor. En stor del av huset kommer att sakna egentlig mellantak. Fönstren blir fyrdubbla och dörren ordentligt tjock, allt för att minimera värmespill.

Det är Peter själv som planerat husets värmesystem.

- Idéerna har mestadels kommit från tidningar och diskussioner med bekanta, till exempel Markku Peltoniemi som ritat huset. Tillsammans har vi försökt göra ett hus som är billigt att bygga.

När Peter startade bygget hade han också renodlad sol- och jordvärme i tankarna. Men platsen som han bygger på är en relativt stenig backe vilket omöjliggjorde de jordslingor som han hade varit tvungen att gräva.

- Solenergin kommer jag kanske att utveckla i ett senare skede, förklarar Peter.

Också utedass

När Peter planerade WC-system tänkte han sig först en förmultningsklosett men stannade slutligen för en vattenklosett. Men en vattenklosett vilken man kommer att tömma ute på åkrarna. Också en utedass byggs och det kommer att användas så mycket som möjligt, säger Peter.

Vattenklosetter kommer att bilda problem på landsbygden om man inte bygger dem så att jordbrukarna kan ta hand om avfallet. Reningsverk kan inte byggas ut till varje liten by i kommunen. Antingen borde man ha en s.k. multrum eller så vattenklosett från vilken man kan ta avfallet till vara.

Med de lösningar som Peter bygger sitt egnahemshus kommer han att få ett mycket miljövänligt och energisnålt hus vilket ju anstår honom, miljövårdsordförande som han är i Kronoby kommun.

(Öb 08.10 -78)